

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0424U000049

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-03-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Макаревич Ольга Вікторівна

2. Olha V. Makarevych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2415-7929

Вид дисертації: кандидат наук

Шифр наукової спеціальності: 08.00.04

Назва наукової спеціальності: Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 01-03-2024

Спеціальність за освітою: Економіка підприємства

Місце роботи здобувача: Національний університет харчових технологій

Код за ЄДРПОУ: 02070938

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 68, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д26.058.01

Повне найменування юридичної особи: Національний університет харчових технологій

Код за ЄДРПОУ: 02070938

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 68, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет харчових технологій

Код за ЄДРПОУ: 02070938

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 68, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81.23

Тема дисертації:

1. Формування інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості
2. Formation of the intellectual capital of the enterprises of Food Industry

Реферат:

1. Макаревич О.В. Формування інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Національний університет харчових технологій, Київ, 2024. Дисертаційна робота присвячена теоретико-методичним засадам формування інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості. У дисертаційній роботі з метою розвитку понятійно-категоріального апарату уточнено сутність інтелектуального капіталу підприємства, як його активів, виражених в нематеріальній формі, що мають свої особливості, та частини фізичного капіталу і компетенцій працівників, що у сукупності забезпечують інформатизацію, мотивацію та контроль, координацію та систематизацію, стабілізацію і

перспективи діяльності підприємства в результаті створення його доданої вартості. Обґрунтовано специфічність інтегрального поняття та змісту формування ІКП, як синтезу та синергії людської (частково фізичної) розумової праці і всіх можливих інтелектуальних ресурсів, які в процесі функціонування суб'єктів господарювання створюють додану вартість, вигоди у матеріальній, нематеріальній, фінансовій формах для розвитку. Визначено структуру інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості, що враховує особливості галузі, та представлена у вигляді структурних складових: «людський капітал», «структурний капітал», «капітал перспективи». Розвинуто концепцію формування інтелектуального капіталу підприємства на основі урахування економічних процесів (хвилі економічного розвитку за М.Д. Кондратьєвим і М.І. Туган-Барановським, знань і винаходів ери розвитку термодинаміки і квантової фізики). Запропоновано науково-методичний підхід щодо оцінювання інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості. Діагностовано стан інноваційної і наукової діяльності підприємств України та оцінено рівень інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості на прикладі ПрАТ «Данон Крезем», Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», ПАТ «Вімм-Біль-Данн Україна», АТ «Одеський консервний завод дитячого харчування» і ТОВ «Асоціація дитячого харчування». Узагальнено бар'єри державного, галузевого і локального рівнів при формуванні інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості. Розвинуто механізм формування інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості новоутвореним блоком мінімізації ризиків (на локальному рівні – створення Відділу співпраці з суб'єктами господарювання на прикладі Національного університету харчових технологій шляхом запровадження інструментарію дуальної форми здобуття освіти; на галузевому рівні – використання науково-продовольчими кластерами підприємств інструментів формування інтелектуального капіталу; на державному рівні – застосування моделі державно-приватного партнерства для удосконалення процесу підготовки фахівців у контексті формування інтелектуального капіталу підприємств харчової промисловості). У дослідженні доведена необхідність та зв'язок всіх ресурсів підприємства в умовах нової економіки за рахунок інтелектуалізації та цифровізації економіки, пришвидшення обміну потоками інформації і її освоєння з метою використання та задіяння в процесі діяльності. Ключові слова: підприємство, інтелектуальний капітал, інтелектуальний капітал підприємства, харчова промисловість, формування інтелектуального капіталу підприємства, склад інтелектуального капіталу, людський капітал.

2. O.V. Makarevych Formation of the intellectual capital of the enterprises of Food Industry. – Qualifying scientific work, on the rights of manuscript. Thesis for the Degree of Candidate of Economics Sciences in the specialty 08.00.04 – Economics and management of enterprise (for economic activities). National University of Food Technologies, Kyiv, 2024. The dissertation is devoted to the theoretical and methodological foundations of the formation of intellectual capital of enterprises of Food Industry. The article is aimed at systematization and development of a conceptual and categorical apparatus of the essence of intellectual capital of an enterprise as its assets which are expressed in intangible form and have their peculiarities and parts of physical capital and competencies of employees, which together provide informatization, motivation and control, coordination and systematization, stabilization and prospects of the enterprise as a result of creating its added value. The specificity of the integral concept and content of formation of the intellectual capital of the enterprises is substantiated as a synthesis and synergy of human (partially physical) mental labor and all the possible intellectual sources which create additional assets in physical, intangible and financial forms for the development during the process of its function. The structure of intellectual capital of food industry enterprises is defined, taking into account features of the industry, and is presented in the form of structural components: 'human capital', 'structural capital', 'capital of prospects'. The concept of formation of intellectual capital of the enterprise is developed on the basis of economical process (waves of economical development by M.D. Kondratiev and M.I. Tugan-Baranovskiy, knowledge and inventions of thermodynamics and quantum physics era. It is proposed to use scientific and methodical approach for the methods of evaluation of the intellectual capital of Food Industry. The state of innovation and scientific activity of enterprises of Ukraine was diagnosed and the level of intellectual capital of the enterprises of Food Technology was estimated through the example of PrAT «Danon Krezem», Filii TDV «Iahotynskiyi maslozavod» «Iahotynske dlia ditei», PAT «Vimm-Bill-Dann Ukraina», AT «Odeskyi konservnyi zavod

dytiachoho kharchuvannia» and TOV «Asotsiatsiia dytiachoho kharchuvannia». The state, sectoral and local levels barriers were summarized which affect the intellectual capital forming. The principles of forming the intellectual capital of the enterprises of the Food Industry have been developed and supplemented with essential content: "continuity", "integrity and structure", "empiricism", "rationalization", "unrepeatability (uniqueness)", "efficiency or effectiveness", which will enable as a result of a deeper understanding of the essence of the the intellectual capital of the enterprises, avoid a number of mistakes during its formation. The intellectual capital forming process was developed by the creation of the new block of risks minimization (at the local level – creation of the Department of Cooperation with Business Entities using the example of National University of Food Technologies by the way of implementation of tools of dual form of education, at the branch level – use of formation tools by scientific and food clusters of enterprises, at the state level – use of the model of state and private partnership for improvement the process of training the specialists in the context of formation of intellectual capital of enterprises of Food Industry. A model of the development of the educational environment on the basis of public-private partnership in the context of the formation of intellectual capital of food industry enterprises is proposed. Scientific and practical recommendations are defined for achieving the most effective innovative and inventive activity through the cooperation of the state and enterprises, educational and scientific institutions and organizations. The study proved the necessity and connection of all enterprise resources in the conditions of a new economy through intellectualizing and digitalizing the economy, accelerating the exchange of information flows and its development for the purpose of use and involvement in the process of activity. Key words: enterprise, intellectual capital, intellectual capital of the enterprise, Food Industry, formation of intellectual capital of the enterprise, composition of intellectual capital, human capital.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Makarevych O.V., Isaeva D. R. Innovative development of enterprises as a result of using intellectual capital. «Danish Scientific Journal» (Copenhagen), №36/2020. P. 3-8. (0,45 друк. арк., з них належить автору п 0,25 друк. арк.; особистий внесок автора п описаний взаємозв'язок інтелектуального капіталу підприємства і його інноваційності).
- 2. Makarevych O.V. Intellectual capital of the enterprise: factors of appearance and functions. «Danish Scientific Journal» (Copenhagen), №35/2020. P. 26-28. (0,25 друк. арк.).
- 3. Makarevych O. Approach to evaluation of intellectual capital management of the enterprise: theoretical aspect. «Danish Scientific Journal» (Copenhagen), №47/2021. Vol. 2. P. 18-22. (0,37 друк. арк.).
- 4. Makarevych O. Assessment and problems of intellectual capital management in Ukraine enterprises in the state of science. «Danish Scientific Journal» (Copenhagen), №48/2021. Vol. 1. P. 19-24 (0,32 друк. арк.).
- 5. Макаревич О. В. Специфічність поняття інтелектуального капіталу та зв'язок емоційного інтелекту з його формуванням. Агросвіт. 2015. № 15. С. 86-89. (0,48 друк. арк.).
- 6. Макаревич О. В. Сучасні підходи тлумачення сутності інтелектуального капіталу підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 9 (186). С. 57-61. (0,54 друк. арк.).
- 7. Макаревич О.В. Роль захисту прав інтелектуальної власності підприємств в системі економічної безпеки. Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки. Черкаси, ЧДТУ, 2017. № 1. С. 96-104. (0,58 друк. арк.).

- 8. Макаревич О.В., Нілова Є.М. Інтелектуальний капітал як основа венчурного інвестування. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №13-14. С. 60–63. (0,5 друк. арк.; з них належить автору п 0,3 друк. арк., особовий внесок автора п обґрунтовано значення інтелектуального капіталу для інвестиційної привабливості підприємства).
- 9. Макаревич О.В. Економіко-правовий аспект управління інтелектуальним капіталом підприємства. Економіка і управління. 2021. №01 (88) С. 5-13. (0,63 друк. арк.)
- 10. Макаревич О.В. Формування інтелектуального капіталу через освітній процес. Економіка і управління. 2023. №1 (97). С. 112-118. (0,5 друк. арк.).
- 11. Макаревич О.В. Роль інтелектуального капіталу в діяльності підприємства. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: 82-а міжн. наук. конф. мол. уч., асп. і студ. Київ, 13-14 квітня 2016 р. С. 101. (0,07 друк. арк.).
- 12. Макаревич О.В. Місце інтелектуального капіталу в системі економічної безпеки підприємства. Сучасні проблеми розвитку підприємств харчової промисловості: теорія і практика: IV Всеук. наук.-прак. конф. молодих вчених і студентів. Київ, 24-25 листопада 2016 р. С. 410. (0,1 друк. арк.).
- 13. Макаревич О.В. Інформаційні ресурси як основа формування інтелектуального капіталу підприємства. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 17-18 листопада 2016 р. НУХТ, 2016. С. 83-84. (0,09 друк. арк.).
- 14. Макаревич О.В. Теоретичні основи механізму формування інтелектуального капіталу підприємства. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах: міжн. наук. прак. конф. Тернопіль, 22-24 вересня 2016 р. С. 26. (0,14 друк. арк.).
- 15. Макаревич О. В. Підходи до оцінки інтелектуального капіталу промислових підприємств. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: 83-я міжн. наук. конф. мол. уч., асп. і студ. Київ, 5-6 квітня 2017 р. С. 106. (0,1 друк. арк.).
- 16. Макаревич О.В. Інтелектуальний капітал як основа концепції «інтелектуального лідерства». Наукові засади розвитку економічної теорії: I Міжн. наук.-прак. конф. з екон. теорії. Черкаси, ЧДТУ, 23-24 квітня 2017 р. С. 10-11. (0,11 друк. арк.).
- 17. Макаревич О.В. Інтелектуальний капітал в новій економіці. Всеукраїнська науково-практична on-line конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених. Житомир, ЖДТУ, 10-12 травня 2017 р. С. 77-78. (0,13 друк. арк.).
- 18. Макаревич О.В. Впровадження інновацій як елемента інтелектуального капіталу на промислових підприємствах. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК: VI Всеук. наук.-прак. конф. мол. вчен. і студ. Київ, 22-23 листопада 2017 р. С. 173-175. (0,13 друк. арк.).
- 19. Макаревич О.В. Джерела інвестування інтелектуального капіталу підприємства. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК: VII Всеук. наук.-прак. конф. мол. вчен. і студ. Київ, 21-22 листопада 2018 р. С. 120-122. (0,1 друк. арк.).
- 20. Макаревич О.В. Інтелектуальний капітал підприємства в умовах продовольчої безпеки. Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах: матеріали XV Міжнарод. наук.-практ. конф., Київ, 23-24 квітня 2019 р. С. 21-22. (0,13 друк. арк.).
- 21. Макаревич О.В. Інтелектуальний капітал як інструмент впливу на фінансову безпеку підприємства. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: матеріали 85 ювілейної міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів, 11-12 квітня 2019 р. Київ: НУХТ, 2019 р. Ч.3. С. 76. (0,1 друк. арк.).
- 22. Макаревич О.В. Інновації та інтелектуалізація бізнес-процесів у використанні ресурсів суб'єктами господарювання. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК: матер. VIII Всеук. наук.-прак. конф. Київ, 20-21 листопада 2019 р. С. 66-68. (0,14 друк. арк.).

- 23. Макаревич О.В. Умови необхідні для формування інтелектуального капіталу підприємств. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: матеріали 86 міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів. Київ, 2-3 квітня 2020 р. Ч. 3. С. 82. (0,1 друк. арк.).
- 24. Макаревич О.В. Інтелектуальний капітал підприємства як ресурс стратегічного розвитку. Проблеми управління та економіки підприємств в сучасних умовах: матеріали XVI Міжнарод. наук.-практ. конф., Київ, 08-09 квітня 2020 р.: тези доп. Київ, НУХТ, 2020. С. 74-75. (0,08 друк. арк.).
- 25. Макаревич О.В. Електронна комерція в межах концепції вартості інтелектуального капіталу підприємства. Підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної галузей АПК: Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18-19 листопада 2020 р. Київ : НУХТ, 2020. С. 51-52. (0,1 друк. арк.).
- 26. Макаревич О.В. Модель управління інтелектуальним капіталом підприємства. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: матеріали 87 міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів. Київ, 15-16 квітня 2021 р. Ч. 3. С. 83. (0,08 друк. арк.).
- 27. Макаревич О.В. Принципи управління інтелектуальним капіталом підприємства. Проблеми управління підприємствами у сучасних умовах: матеріали XVII Міжнарод. Наук.-практ. конф., Київ, 21-22 квітня 2021 р.: тези доп. Київ: НУХТ, 2021. С. 90-91. (0,1 друк. арк.).
- 28. Макаревич О.В. Методи управління інтелектуальним капіталом підприємства. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: матеріали ІV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи Дмитра Мусійовича Фесенка, Полтава, 31 березня 2021 р. С. 346-347 (0,12 друк. арк.).
- 29. Макаревич О.В. Критичні помилки компаній при створенні репутації. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: матеріали 88 Міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів, квітень – травень 2022 р. Київ: НУХТ, 2022 р. Ч.3. С. 57 (0,1 друк. арк.).
- 30. Макаревич О.В. Вплив війни на формування інтелектуального капіталу. Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем харчування людства у XXI столітті: матеріали 89 міжнародної наукової конференції молодих учених, аспірантів і студентів, 3-7 квітня 2023 р. Київ : НУХТ, 2023. Ч. 3. С.62 (0,1 друк. арк.).

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці; формування інтелектуального капіталу

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U107874

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левченко Юлія Григорівна

2. Yulia H. Levchenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1879-7770

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет харчових технологій

Код за ЄДРПОУ: 02070938

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 68, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петренко Людмила Анатоліївна

2. Lyudmila A. Petrenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7851-9644

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: просп. Берестейський (Перемоги), 54/1, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Турчіна Світлана Григорівна

2. Svitlana H. Turchyna

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.06.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3110-6647

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Петухова Ольга Михайлівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Петухова Ольга Михайлівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Тур О.В.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна